

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1345289/1

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב ציון לודאילוז

המבקש: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד אריאל שריג)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד פריאל ברוורמן ועו"ד יניב הלוי)

הנדון: רשות ערעור על החלטה עקרונית או אופרטיבית לעיקול תמורת נכס עד להשלמת הליכים רכושיים – אימתי?

החלטה

לאחר עיון בבקשת רשות הערעור ובתגובה לה אני מחליט לדחות את הבקשה.

החלטתו של בית דין קמא – משמעה הוא כי עם השלמת מכירת הנכס המשותף לצד ג' יישמרו כל כספי התמורה, היינו חלקיהם של שני הצדדים, בנאמנות לפרק זמן קצר – עד להחלטה נוספת של בית הדין שבה ייקבע איזה סכום צריך להיות בנאמנות להבטחת התביעות השונות ואיזה סכום יימסר לכל אחד מן הצדדים מייד, טרם הכרעה באותן תביעות.

אם נפרק את בקשת רשות הערעור – בהשוואה להחלטה עצמה – לגורמים, נמצא כי הטענה היא בשני מישורים אפשריים: במישור הראשון נגד הותרת כל הסכום בנאמנות לטווח קצר, ובשני נגד הקביעה העקרונית כי חלק מהסכום ייוותר בנאמנות לטווח זמן ארוך יותר, עד לביורר תביעות נוספות.

בנוגע להחלטה להותיר את כל הסכום בנאמנות לטווח קצר פשיטא שאין מקום למתן רשות הערעור:

הותרת סכומי תמורת מכר בנאמנות לטווח קצר היא דבר שבשגרה בעסקאות מכר בכלל כשיש צורך להבטיח קיומן של פעולות כאלה או אחרות החל בסילוק משכנתה וכלה בפינוי נכס בפועל. אף שבמכר רגיל הדבר נעשה בהסכמה, יש בנורמה ללמד כי מדובר בנוהג סביר ומקובל וכי אין לייחס לו נזק משמעותי, אף שברור כי כל מוכר היה מבכר לקבל לידי את מלוא התמורה בקדם האפשרי.

הנזק הקל שבכל אופן יכול להיווצר מעיכוב כל הסכום ולו לזמן קצר, עד שיתברר היקף המחלוקת ותינתן החלטה כמה יש להותיר בנאמנות להבטחת התביעות, הוא מידתי ביחס לצורך לנהל הליך תקין, מאפשר את המכר עצמו באופן מידי מבלי שגם המכר עצמו יתעכב עד לביורר זה ולקביעה כמה יש להותיר בנאמנות – עיכוב שנזקו לשני הצדדים עלול להיות גדול הרבה יותר, ובהיותו חל על חלקיהם של שני הצדדים מייצר סיכוי סביר כי שניהם כאחד יפעלו בזריזות לתחום את המחלוקת שביניהם כדי לאפשר את החלטה על 'שחרור' חלק מהכספים לפחות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בנסיבות אלה סיכויי ערעור שכזה נמוכים עד אפסיים שכן לכל היותר אפשר יהיה לטעון כי מדובר בטעות בשיקול הדעת, שקשה מאוד יהיה לראות בה "טעות הנראית לעין" המצדיקה ערעור. נזקן של ערעור כזה, לעומת זאת, עשוי גם הוא להיות עיכוב המכר עד להכרעה בו ולחילופין – אם ייקבע כי המכר יתקיים ועד להכרעה בערעור זה על כל פנים תיוותר התמורה בנאמנות – את עיכוב תחילת המחלוקת, מה שעלול להביא בפועל דווקא להימשכות הותרת הכסף בנאמנות לזמן רב יותר, ולחילופי חילופין – אם במקביל כן יפעלו הצדדים לתחום את המחלוקת – עשוי להיווצר מצב שעד להכרעה בערעור כבר יגיע בית דין קמא עצמו למסקנה כמה מן הכספים יש להותיר בנאמנות וכמה יש 'לשחרר' – מה שייתר את הערעור.

בנוגע להחלטה העקרונית כי חלק מהסכום עשוי להיוותר בנאמנות לזמן ממושך עד להכרעה בתביעות האחרות:

נראה כי צודקת המשיבה בטענותיה כי החלטה עקרונית כזו ניתנה זה מכבר והמועד לבקש את רשות הערעור בגינה – או אף לערער עליה בזכות לו הייתה זו החלטה המקימה זכות ערעור – חלף זה מכבר. חזרתו של בית הדין בהחלטה נוספת על הקביעה העקרונית הקודמת אינה מקימה את הזכות לבקש רשות ערעור לתחייה ואינה משיבה את גלגל הזמן לאחור ולפיכך אין מקום להתיר את הערעור על החלטה עקרונית זו.

לכל היותר ייתכן כי יהיה מקום ליתן רשות ערעור, ככל שזו תתבקש, לאחר שייקבע מה הסכום שיוותר בנאמנות לאורך זמן, אך הקביעה העקרונית כי סכום כלשהו ייוותר בנאמנות אינה מאפשרת את רשות הערעור עתה, ולבד מזאת – גם לו הייתה היא קביעה חדשה ספק רב אם הייתה הצדקה ליתן את רשות הערעור עליה כל עוד אינה החלטה אופרטיבית הנוגע לסכום מוגדר.

לפיכך, כאמור, דין הבקשה להידחות.

החלטה זו מותרת בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום ג' בטבת התשפ"ב (7.12.2021).

הרב ציון לודאילוז

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה